

HEYDƏR ƏLİYEV VƏ AZƏRBAYCAN TƏHSİLİ

dos. Ş. Vəliyev

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası

Kütləvi-sağlamlıq idman növləri kafedrası

shirin.valiyev@sport.edu.az

Nəşr tarixi

Qəbul edilib: 11 yanvar 2021

Dərc olunub: 5 mart 2021

© 2021 ADBTİA Bütün hüquqlar qorunur

Annötasiya: Yeni mürəkkəb cihazlar hazırlığına qlobal stimül yaradan elmi-texniki inqilab öz sürətinə, əhəmiyyətinə və informasiya axınının həcminə görə elə prosesdir ki, biz onun nəticələrini qabaqcadan təsvir etməklə bu prosesin idarə olunmasına nəzarət edəcək dərin bilikli, yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirməliyik.

Açar sözlər: *Azərbaycan, Ulu öndər, Heydər Əliyev, Müstəqillik.*

Müstəqilliyimizin 30 ili ərzində Təhsil qanunvericiliyinin yaradılması, təkmilləşdirilməsi istiqamətində çox mühüm addımlar atılmışdır. Bu dövrdə Təhsil haqqındaki qanun qəbul edilmiş / 1992 və 2009-cu illər / və onların tətbiqi ilə bağlı hökumət tərəfindən çoxsaylı qərarlar verilmişdir. Ümumilikdə 400-ə yaxın normativ hüquq aktı, 16 dövlət proqramı və inkişaf yönümlü layihə qəbul edilmişdir [1].

Xüsusi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdırdından sonra təhsil sahəsində fəaliyyətin hüquqi tənzimlənməsini, təhsilin keyfiyyətə müasir səviyyəyə yüksəldilməsini, maddi texniki bazanın gücləndirilməsini təmin edən normativ sənədlər hazırlanıb təsdiq olunmuşdur.

Məlumdur ki, ictimai şüurun xüsusi forması olan elm nəinki maddi nemətlərin inkişafında, həmçinin insan mənəviyyatının zənginləşməsində də mühüm əhəmiyyət kəsb edir [2].

Məhz elmin cəmiyyət həyatında yaradıcı rolunu H.Əliyev daha düzgün qiymətləndirmiş və onun əhəmiyyətinə xüsusi diqqət yetirmişdir.

H.Əliyev həmçinin gənclərin mənəvi saflığının inkişafında elmin rolunu əhəmiyyətinə xüsusi yer vermişdir.

Elmin ictimai həyatın bütün sahələrinə nüfuz etdiyi bir vaxtda bəşəri idrakda bir sıra yeni anlayışlar, nəzəriyyələr, bütöv bilik sahələri, konsepsiyalar yaranır ki, bunların da dərk edilməsi cəmiyyət üzvlərinin yaradıcı fəaliyyəti, hərtərəfli hazırlığın və intellektual inkişafı ilə üzvi sürətdə bağlıdır [3].

Yeni mürəkkəb cihazlar hazırlığına qlobal stimül yaradan elmi-texniki inqilab öz sürətinə, əhəmiyyətinə və informasiya axınının həcminə görə elə prosesdir ki, biz onun nəticələrini qabaqcadan təsvir etməklə bu prosesin idarə olunmasına nəzarət edəcək dərin bilikli, yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirməliyik.

H.Əliyev elmi-kütləvi informasiya axınının sürətli inkişafını düzgün qiymətləndirmiş və bir sıra elmi-nəzəri və texniki bilik sahələrinin yaranmasına yeni təfəkkür üsulu ilə yanaşmağı tələb edirdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti H.Əliyev göstərir ki, yaradıcılıq diapazonunun genişlənməsində elmi-nəzəri biliklər müstəsna əhəmiyyət kəsb edir [4].

H. Əliyev göstərir ki, elm, real bilik gənclərin təfəkkürünü, onların yaradıcılıq qabiliyyətini və mənəvi fəaliyyət dairəsini artırır, bununla da insanlar gerçəkliyin, ictimai münasibətlərin mahiyyətini rəşional idrakın köməyi ilə dərinlən dərk edirlər.

Buradan belə bir məntiqi nəticə hasil olur ki, elmi yaradıcılıqdan alınan bilik müəyyən səciyyəvi xüsusiyyətlərə malik olur ki, həmin bilik ictimai məzmun kəsb edir.

H. Əliyev göstərir ki, gənclərimizin orta və ali məktəblərdə aldıkları elmi biliklər onların əqidəsinə daxili inamına çevrilməlidir. Bu

məqsədlə aşağıdakı məsələlər ardıcıl olaraq həyata keçirilməlidir [4].

Birinci tədris prosesində gənclər mükəmməl bilik almalıdır; ikincisi alınan bilikdən düzgün nəticə çıxarılmalıdır, üçüncüsü mənimşənilən bilikdən cəmiyyətin və insan şəxsiyyətinin hərtərəfli inkişaf etməsi naminə istifadə olunmalıdır.

Yeri gəlmişkən qeyd etməliyik ki, gənclərin elmi-nəzəri biliklərə yiyələnməsində əqli, fiziki, əxlaqi, mənəvi, siyasi tərbiyənin vəhdətinə də xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Elmin nəticələrini dərk edən cəmiyyət üzvü yüksək təfəkkürə, geniş elmi dünya görüşünə malik bir şəxsiyyət kimi çıxış edir.

H.Əliyevin tarixdə ən böyük xidmətlərindən biri də odur ki, XX əsrin 70-80-ci illərində elmə olan tələbatı düzgün qiymətləndirə bilmişdir.

Heydər Əliyevin ilk rəhbərliyi dövrə respublikanın alimləri fizika, texnika və riyaziyyat elmləri sahəsində böyük müvəffəqiyyətlərə nail olmuşlar.

H. Əliyev respublikamızda XX əsrin ikinci yarısında müxtəlif elm sahələrinə həmişə olduğu kimi xüsusi diqqət yetirmiş və bunun nəticəsində yeni-yeni “elm istehsalat” sahələri meydana gəlmişdir.

H.Əliyev elmi axtarışın səmərəliliyini yüksəltməyin, öz əməyində son nəticələrə nail olmağın, bu nəticələrin praktikada tətbiqini sürətləndirməyin alimlərin ən mühüm vəzifəsi və borcu olduğunu göstərmişdir.

H. Əliyev istehsalı çox mükəmməl və hərtərəfli bildiyindən elmin istehsal prosesində oynadığı müsbət rolunu düzgün qiymətləndirmişdir. Bu münasibətlə o demişdir ki, məqsədləli proqramları daha geniş miqyasda tətbiq etməyə, fundamental və tətbiqi tədqiqatları üzvi sürətdə birləşdirməyə imkan verən elmi-istehsalat birlikləri yaradılmalı, “vahid elmi istehsalı” silsiləsinin bütün pillələri birləşdirilməli, tədqiqatların nəticələrinin istehsalatda tətbiqi üçün ən qısa yol tapılmalıdır [1,3].

H.Əliyev 80-ci illərdə elmi idarələrin və ali məktəblərin ictimai elmlər kafedralarının ictimaiyyətçi alimlərin elmi araşdırmalarının aktuallığının və səmərəliliyinin yüksəldilməsi, ictimai elmlər sahəsində aparılan tədqiqatların kompleksliyinin təmin edilməsi fikrini irəli sürürdü.

H.Əliyevin siyasi xadim kimi ən mühüm keyfiyyətlərindən biri də onun uzaqgörənliyidir.

Təxminən 20 il bundan əvvəl o, deyirdi ki, ictimaiyyətçi alimlərin vəzifəsi Azərbaycan xalqının tarixini, onun ədəbiyyat və incəsənətini, keçmişdə olanları dərinləndirən öyrənməlidir.

ƏDƏBİYYAT

1. *Təhsil qanunvericiliyinə dair normativ hüquqi sənədlər toplusu*. 2012-ci il.
2. *Azərbaycan qəzeti 12 sentyabr*. 1996.
3. *Xalq qəzeti*. 01 fevral 1997-ci il.
4. *Azərbaycan Dövlət Universitetinin 60 illiyi*. Bakı Azər nəşr 1979-cu il səh.24.

ГЕЙДАР АЛИЕВ И ОБРАЗОВАНИЕ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

дос. Ш.М. Валиев

Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта
Кафедра Массово оздоровительных видов спорта
shirin.valiyev@sport.edu.az

Аннотация: Научно-техническая революция, создающая глобальный стимул для изготовления новых сложных приборов, по своей скорости, значимости и объему информационного потока является таким процессом, в котором мы должны

уделять особое внимание подготовке глубоко знающих, высококвалифицированных кадров, которые будут контролировать управление этого процесса.

Ключевые слова: *Азербайджан, Великий Вождь, Гейдар Алиев, Независимость.*

HEYDAR ALIYEV AND AZERBAIJANI EDUCATION PhD. I.H. İbrahimli, G.D.

ass. prof. Sh.M. Valiyev

Azerbaijan State Academy of Physical Education and Sport

Department of “Mass health sports”

shirin.valiyev@sport.edu.az

Annotation. The scientific and technological revolution, which is a global stimulus for the development of new sophisticated devices, is such a process in terms of its speed, importance and volume of information flow that we must pay special attention to training well-

educated, highly qualified personnel to oversee the management of this process.

Keywords: *Azerbaijan, Great Leader, Heydar Aliyev, Independence.*